ספרא — פרק טז

[א] "ולקחתם לכם" – ר' יהודה אומר נאמר כאן 'לקיחה' ונאמר להלן (שמות יב, כא) 'לקיחה'. מה 'לקיחה' האמורה להלן אגודה, אף כאן – אגודה. וחכמים אומרים אף על פי שאינו אגוד – כשר.

[ב] "ולקחתם לכם" – כל אחד ואחד. "לכם" – משלכם, ולא את הגזול. מכאן אמרו אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו, אלא אם כן רצה נותנו מתנה לחבירו וחבירו לחבירו – אפילו הן מאה. מעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו באים בספינה ולא נמצא לולב כי אם ביד רבן גמליאל בלבד. ונתנו רבן גמליאל מתנה לר' יהושע, ור' יהושע לר' אלעזר בן עזריה, ור' אלעזר בן עזריה לר' עקיבא. וכולם יצאו ידי חובתם.

[ג] "ביום" – ולא בלילה. "ביום הראשון" – ואפילו בשבת. "ביום הראשון" – אין דוחה את השבת אלא יום הראשון בלבד. (ס"א אלא על יום טוב הראשון בלבד)

[ד] "פרי עץ" – את שטעם עצו דומה לפריו, זה אתרוג. בן עזאי אומר "הדר" – הדר באילנות משנה לחברתה.

[ה] "כפות תמרים" – ר' טרפון אומר כָּפוּת. ואם פרוד – יכפתנו.

[ו] "וענף עץ עבות" – את שענף עציו דומה לקליעה, זה הדס. "וערבי נחל" – אין לי אלא של נחל. של בעל ושל הרים מנין? תלמוד לומר "וערבי נחל". אבא שאול אומר "ערבי נחל" – שתים, ערבה ללולב וערבה למקדש.

[ז] ר' ישמעאל אומר "פרי עץ הדר" – אחד. "כפת תמרים" – אחד. "וענף עץ עבות" – שלשה. "וערבי נחל" – שתים. ואפילו שתי דליות ואחד שאין קטום. ר' טרפון אומר אפילו שלשתן קטומים. ר' עקיבא אומר "פרי עץ הדר" – אחד. "כפת תמרים" – אחד. "וענף עץ עבות" – אחד. "וערבי נחל" – אחד. הא כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כך הדס אחד וערבה אחת. ר' אליעזר אומר יכול אף האתרוג יהיה עמהם בכלל אגודה? וכי נאמר "פרי עץ הדר וכפות תמרים"?! הא כיצד? אתרוג לעצמו, הללו אגודה לעצמם.

[ח] ומנין שמעכבים זה את זה? שנאמר "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל" – שתהא לקיחה תמה, מלמד שהם מעכבים זה את זה.

[ט] "ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים" – ולא בגבולים כל שבעה. ומשחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה, זכר למקדש. ושיהא יום הנף כולו אסור.